Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

z 20. januára 2022 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti – Prisťahovalecká politika – Smernica 2003/109/ES – Článok 9 ods. 1 písm. c) – Strata postavenia štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý je osobou s dlhodobým pobytom – Neprítomnosť na území Európskej únie v období dvanástich po sebe nasledujúcich mesiacov – Prerušenie tejto doby neprítomnosti – Nepravidelné a krátkodobé pobyty na území Únie“

Vo veci C-432/20,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Verwaltungsgericht Wien (Správny súd Viedeň, Rakúsko) z 28. augusta 2020 a doručený Súdnemu dvoru 14. septembra 2020, ktorý súvisí s konaním:

ZK,

za účasti:

Landeshauptmann von Wien,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predsedníčka druhej komory A. Prechal (spravodajkyňa), vykonávajúca funkciu predsedu tretej komory, sudcovia J. Passer, F. Biltgen, L. S. Rossi a N. Wahl,

generálny advokát: P. Pikamäe,

tajomník: D. Dittert, vedúci oddelenia,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 15. júla 2021,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– ZK, v zastúpení: E. Drabek, Rechtsanwalt,

– rakúska vláda, v zastúpení: A. Posch, J. Schmoll a C. Schweda, splnomocnení zástupcovia,

– Európska komisia, v zastúpení: C. Cattabriga a H. Leupold, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 21. októbra 2021,

* Jazyk konania: nemčina.

vyhlásil tento rozsudok

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 9 ods. 1 písm. c) smernice Rady 2003/109/ES z 25. novembra 2003 o právnom postavení štátnych príslušníkov tretích krajín, ktor[í] sú osobami s dlhodobým pobytom (Ú. v. ES L 16, 2004, s. 44; Mim. vyd. 19/006, s. 272).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi ZK a Landeshauptmann von Wien (predseda vlády spolkovej krajiny Viedeň, Rakúsko) vo veci odmietnutia tohto predsedu vlády obnoviť povolenie na dlhodobý pobyt tejto prvej menovanej osoby.

Právny rámec

Právo Únie

Smernica 2003/109

3 V odôvodneniach 2, 4, 6, 10 a 12 smernice 2003/109 sa uvádza:

„(2) Európska Rada na svojom mimoriadnom zasadnutí v Tampere v dňoch 15. a 16. októbra 1999 vyhlásila, že právne postavenie štátnych príslušníkov tretích krajín by malo byť priblížené k právnemu postaveniu štátnych príslušníkov členských štátov a že osobe, ktorá sa určitú stanovenú dobu oprávnene zdržiava v členskom štáte a ktorá je držiteľom povolenia na dlhodobý pobyt, by mali byť priznané v členskom štáte jednotné práva, ktoré sa čo najviac približujú právam občanov Európskej únie;

…

(4) integrácia štátnych príslušníkov tretích krajín s povolením na dlhodobý pobyt v členských štátoch je kľúčovým prvkom v rozvíjaní ekonomickej a sociálnej súdržnosti, základného cieľa [Európskeho] spoločenstva, uvedeného v zmluve [ES];

…

(6) hlavným kritériom na získanie právneho postavenia osoby s dlhodobým pobytom by mala byť dĺžka pobytu na území členského štátu. Pobyt by mal byť oprávnený a zároveň nepretržitý, aby sa preukázalo, že osoba sa v krajine usadila. Vypracujú sa ustanovenia s určitým druhom flexibility, takže by sa brali do úvahy okolnosti, za ktorých by osoba mohla dočasne opustiť územie;

…

(10) sa vypracuje súhrn pravidiel postupu na posudzovanie žiadosti o povolenie na dlhodobý pobyt. Tieto postupy by mali byť efektívne a kontrolovateľné, s ohľadom na bežnú pracovnú záťaž správy členských štátov, mali by byť aj transparentné a spravodlivé, aby sa tým, ktorých sa to týka, ponúkla primeraná právna istota. Nemali by sa vytvárať prostriedky pre bránenie výkonu práva na pobyt;

…

(12) k vytvoreniu skutočného nástroja pre integráciu osôb s dlhodobým pobytom do spoločnosti v ktorej žijú, osoby s dlhodobým pobytom by mali požívať rovnoprávnosť v prístupe spolu s občanmi členského štátu v širokom rozsahu v ekonomickej a sociálnej oblasti, za podmienok ustanovených touto smernicou;“

4 Článok 1 tejto smernice uvádza:

„Táto smernica upravuje:

a) podmienky na priznanie a odňatie postavenia osoby s dlhodobým pobytom, ktorý udeľuje členský štát s ohľadom na štátnych príslušníkov tretích krajín, oprávnene sa zdržiavajúcich na jeho území, ako aj k tomu sa vzťahujúce práva a

b) podmienky na pobyt v členských štátoch, iných ako je ten štát, ktorý priznal postavenie osoby s dlhodobým pobytom štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí požívajú toto postavenie.“

5 Článok 2 uvedenej smernice, nazvaný „Vymedzenia pojmov“, stanovuje:

„Na účely tejto smernice:

…

b) ‚osoba s dlhodobým pobytom‘ znamená akéhokoľvek štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý má postavenie osoby s dlhodobým pobytom, ako je ustanovené v článkoch 4 až 7;

…“

6 V súlade s článkom 4 tej istej smernice s názvom „Doba pobytu“:

„1. Členské štáty priznajú postavenie osoby s dlhodobým pobytom štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí sa zdržiavajú oprávnene a nepretržite na ich území päť rokov bezprostredne pred podaním príslušnej žiadosti.

…

3. Obdobia neprítomnosti na území príslušného členského štátu nesmú prerušiť obdobie, ktoré je uvedené v ods. 1 a musia sa brať do úvahy pri výpočte, ak sú kratšie ako šesť po sebe idúcich mesiacov a nepresiahnu spolu 10 mesiacov počas obdobia uvedeného v ods. 1.

…“

7 Článok 7 smernice 2003/109 s názvom „Podmienky na získanie postavenia osoby s dlhodobým pobytom“ v odseku 1 stanovuje:

„K získaniu postavenia osoby s dlhodobým pobytom, dotknutý štátny príslušník tretej krajiny musí podať žiadosť na príslušné orgány členského štátu, v ktorom sa zdržiava. …“

8 Článok 8 tejto smernice s názvom „Povolenie na pobyt [EÚ] osoby s dlhodobým pobytom“ stanovuje:

„1. Postavenie osoby s dlhodobým pobytom je trvalé s výhradou článku 9.

2. Členské štáty vydajú povolenie na pobyt [EÚ] osoby s dlhodobým pobytom osobám s dlhodobým pobytom. Povolenie je platné najmenej na dobu piatich rokov a obnovuje sa automaticky po uplynutí platnosti a ak sa to vyžaduje, na základe žiadosti.

…“

9 Článok 9 tejto smernice s názvom „Odňatie alebo strata postavenia“ stanovuje:

„1. Osoby s dlhodobým pobytom nie sú naďalej oprávnené ponechať si postavenie osoby s dlhodobým pobytom v týchto prípadoch:

…

c) v prípade neprítomnosti na území [Únie] za obdobie dvanástich po sebe nasledujúcich mesiacov.

2. Odlišne od ods. 1 písm. c), môžu členské štáty ustanoviť, že neprítomnosť presahujúca dvanásť po sebe nasledujúcich mesiacov alebo pre osobitným alebo výnimočným dôvodom nemá za následok odňatie alebo stratu postavenia.

…

5. So zreteľom na prípady uvedené v ods. 1 písm. c) a v ods. 4, členské štáty, ktoré priznali postavenie, zabezpečia jednoduchší postup na opätovné získanie postavenia osoby s dlhodobým pobytom. …“

10 Článok 11 smernice 2003/109 s názvom „Rovnaké zaobchádzanie“ stanovuje:

„1. Osoby s dlhodobým pobytom majú nárok na rovnaké zaobchádzanie ako štátni príslušníci vo vzťahu k:

…

b) všeobecnému vzdelávaniu a odbornému vzdelávaniu, vrátane študijných grantov, v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi;

…

d) sociálnemu zabezpečeniu, sociálnej pomoci a sociálnej ochrany, ako je vymedzené vo vnútroštátnom práve;

e) daňovým výhodám;

f) prístupu k tovaru a službám a poskytovaniu tovarov a služieb dostupných pre verejnosť a k postupom pre získanie ubytovania;

g) slobode združovania a zapájania sa a členstva v organizácii, zastupujúcej pracovníkov alebo zamestnancov, alebo akejkoľvek organizácii, ktorej členovia vykonávajú určitú profesiu, vrátane podpory priznaných takýmito organizáciami, bez toho, aby tým boli dotknuté vnútroštátne ustanovenia o verejnom poriadku a bezpečnosti štátu;

…

2. S ohľadom na ustanovenia ods. 1, písm. b), d), e), f) a g), dotknutý členský štát môže obmedziť rovnaké zaobchádzanie v prípadoch, keď bydlisko alebo obvyklé miesto pobytu osoby s dlhodobým pobytom alebo členov jeho rodiny, na ktorých žiadal/a podporu, sa nachádza na území príslušného členského štátu.

…“

Smernica 2004/38/ES

11 Článok 16 ods. 4 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, ktorá mení a dopĺňa nariadenie (EHS) 1612/68 a ruší smernice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Ú. v. EÚ L 158, 2004, s. 77; Mim. vyd. 05/005, s. 46), stanovuje:

„Právo trvalého pobytu po jeho získaní sa môže odobrať iba v prípade neprítomnosti v hostiteľskej krajine počas obdobia dlhšieho ako dva za sebou idúce roky.“

Rakúske právo

12 Relevantné ustanovenia vnútroštátneho práva sa nachádzajú v Bundesgesetz über die Niederlassung und den Aufenthalt in Österreich (Niederlassungs- und Aufenthaltsgesetz – NAG) (zákon o usadení a pobyte) zo 16. augusta 2005 (BGBl. I, 100/2005) v znení uplatňujúcom sa na spor vo veci samej (ďalej len „NAG“).

13 § 2 ods. 7 NAG znie:

„Krátkodobé pobyty na vnútroštátnom území alebo v zahraničí, najmä na účely návštev, neprerušujú dobu pobytu alebo usadenia sa potrebnú na získanie alebo stratu práva na povolenie na pobyt. …“

14 § 20 ods. 3 a 4 NAG s názvom „Doba platnosti povolení na pobyt“ stanovuje:

3. Držitelia povolenia na pobyt ‚osoby s dlhodobým pobytom – EÚ‘… sú usadení v Rakúsku – bez toho, aby bola dotknutá doba platnosti dokladu zodpovedajúceho týmto povoleniam na

pobyt – na dobu neurčitú. Tento doklad sa vydáva na obdobie piatich rokov a… na základe žiadosti sa obnoví aj po uplynutí doby svojej platnosti…

4. Povolenie na pobyt vydané podľa odseku 3 zaniká, ak sa cudzinec zdržiava mimo územia [Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP)] dlhšie než dvanásť po sebe nasledujúcich mesiacov. Z dôvodov hodných osobitného zreteľa, akými je závažné ochorenie, plnenie sociálnej povinnosti alebo splnenie základnej vojenskej služby, resp. civilnej služby, sa cudzinec môže zdržiavať mimo územia EHP po dobu najviac 24 mesiacov, ak o tejto skutočnosti vopred informoval príslušný orgán. Ak na strane cudzinca existuje oprávnený záujem, príslušný orgán na základe žiadosti konštatuje, že jeho povolenie na pobyt nezaniklo. Preukázanie pobytu na území EHP prislúcha cudzincovi.

…“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

15 Kazašský štátny príslušník ZK požiadal 6. septembra 2018 predsedu vlády Spolkovej krajiny Viedeň o obnovenie svojho povolenia na dlhodobý pobyt. Tento predseda vlády zamietol túto žiadosť rozhodnutím z 9. júla 2019.

16 Dňa 12. augusta 2019 podal ZK žalobu proti tomuto rozhodnutiu na vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania.

17 Vnútroštátny súd uvádza, že hoci je nesporné, že žalobca vo veci samej sa v období od augusta 2013 do augusta 2018, ako ani neskôr, nikdy nezdržiaval mimo územia Únie počas obdobia aspoň dvanástich po sebe nasledujúcich mesiacov, je tiež nesporné, že počas tohto obdobia sa na tomto území zdržiaval len niekoľko dní ročne. Túto poslednú uvedenú okolnosť použil predseda vlády Spolkovej krajiny Viedeň na odôvodnenie zamietnutia obnoviť povolenie žalobcu vo veci samej na dlhodobý pobyt v EÚ.

18 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že žalobca vo veci samej predložil vnútroštátnemu súdu právnu analýzu vykonanú skupinou odborníkov Európskej komisie pre legálnu migráciu, podľa ktorej podmienka týkajúca sa neprítomnosti na území Únie, stanovená v článku 9 ods. 1 písm. c) smernice 2003/109, musí byť predmetom striktného výkladu v tom zmysle, že iba fyzická neprítomnosť na tomto území počas obdobia dvanástich po sebe nasledujúcich mesiacov má za následok stratu tohto postavenia osoby s dlhodobým pobytom na základe tohto ustanovenia a že v tejto súvislosti je irelevantné, či bola dotknutý osoba s dlhodobým pobytom počas príslušného obdobia na tomto území aj fyzicky usadená alebo mala na uvedenom území obvyklý pobyt.

19 Vnútroštátny súd sa domnieva, že takáto analýza, ku ktorej sa prikláňa, podporuje argumentáciu žalobcu vo veci samej. Ak by sa totiž podľa neho postupovalo podľa tejto analýzy, aj krátkodobé pobyty, alebo dokonca tak, ako v prejednávanej veci, aj pobyty trvajúce len niekoľko dní v roku, by postačovali na vylúčenie uplatnenia článku 9 ods. 1 písm. c) smernice 2003/109, v dôsledku čoho by si žalobca vo veci samej zachoval postavenie osoby s dlhodobým pobytom.

20 Za týchto okolností Verwaltungsgericht Wien (Správny súd Viedeň, Rakúsko) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa článok 9 ods. 1 písm. c) smernice [2003/109] vykladať v tom zmysle, že akýkoľvek, hoci aj krátkodobý, fyzický pobyt štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý je osobou s dlhodobým pobytom na území [Únie] počas obdobia dvanástich po sebe nasledujúcich mesiacov vylučuje stratu postavenia osoby s dlhodobým pobytom podľa tohto ustanovenia?

2. Ak by Súdny dvor odpovedal na prvú otázku záporne: aké kvalitatívne a/alebo kvantitatívne podmienky musia spĺňať pobyty na území [Únie] počas obdobia dvanástich po sebe nasledujúcich mesiacov, aby sa vylúčilo, že štátny príslušník tretej krajiny, ktorý je osobou s dlhodobým pobytom, stratí svoje postavenie? Vylučujú pobyty počas obdobia dvanástich po sebe nasledujúcich mesiacov na území [Únie] stratu postavenia osoby s dlhodobým pobytom len v tom prípade, ak mali dotknutí štátni príslušníci tretej krajiny počas tohto obdobia svoj obvyklý pobyt alebo centrum svojich záujmov na území [Únie]?

3. Sú s článkom 9 ods. 1 písm. c) smernice [2003/109] zlučiteľné také ustanovenia právnych predpisov členských štátov, ktoré stanovujú, že štátni príslušníci tretích krajín, ktorí sú osobami s dlhodobým pobytom, strácajú svoje postavenie, ak sa počas obdobia dvanástich po sebe nasledujúcich mesiacov síce zdržiavali na území [Únie], avšak nemali tu ani svoj obvyklý pobyt, ani centrum svojich záujmov?“

Konanie na Súdnom dvore

21 Vnútroštátny súd navrhol, aby bol návrh na začatie prejudiciálneho konania prejednaný v naliehavom konaní podľa článku 107 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora, pričom poukázal najmä na to, že žalobca vo veci samej, ako aj jeho manželka a štyri maloleté deti sa naposledy usadili v Spojenom kráľovstve na základe povolení na pobyt tohto štátu s viacročnou dobou platnosti. Žalobca vo veci samej si však želá, aby sa znovu usadil v Rakúsku, kde by ho nasledovali jeho rodinní príslušníci v rámci zlúčenia rodiny, pričom takýto postup predpokladá podľa platnej vnútroštátnej právnej úpravy, že sa najprv konštatuje, že žalobca vo veci samej má ešte stále právo na priznanie postavenie osoby s dlhodobým pobytom.

22 Dňa 28. septembra 2020 tretia komora Súdneho dvora na návrh sudkyne spravodajkyne a po vypočutí generálneho advokáta rozhodla o zamietnutí tohto návrhu, keďže vnútroštátny súd dostatočne nevysvetlil okolnosti umožňujúce preukázať, že je naliehavé rozhodnúť o tejto veci. Tento súd teda najmä nepoukázal na riziko, že by žalobca vo veci samej a jeho rodinní príslušníci podliehali opatreniam vyhostenia zo Spojeného kráľovstva alebo Rakúska, ani na situáciu, v ktorej by bolo ohrozené dodržanie ich základných práv, akým je právo na rodinný život.

O prejudiciálnych otázkach

23 Svojimi tromi otázkami, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 9 ods. 1 písm. c) smernice 2003/109 vykladať v tom zmysle, že akákoľvek fyzická prítomnosť osoby s dlhodobým pobytom na území Únie počas obdobia dvanástich po sebe nasledujúcich mesiacov, aj keď celková doba takejto prítomnosti počas tohto obdobia nepresahuje len niekoľko dní, stačí na to, aby táto osoba nestratila svoje právo na postavenie osoby s dlhodobým pobytom podľa tohto ustanovenia, a ak áno, či sa má toto ustanovenie naproti tomu vykladať v tom zmysle, že umožňuje členským štátom vyžadovať, aby dotknutá osoba s cieľom

vyhnúť sa takejto strate splnila ďalšie podmienky, ako je napríklad podmienka, aby mala aspoň počas časti príslušného obdobia dvanástich po sebe nasledujúcich mesiacov obvyklý pobyt alebo stredisko svojich záujmov na uvedenom území.

24 Najskôr treba pripomenúť, že podľa článku 4 ods. 1 smernice 2003/109 členské štáty priznajú právne postavenie osoby s dlhodobým pobytom štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí sa zdržiavajú oprávnene a nepretržite na ich území posledných päť rokov. Získanie tohto právneho postavenia však nie je automatické. Podľa článku 7 ods. 1 tejto smernice totiž dotknutý štátny príslušník tretej krajiny musí na tento účel podať žiadosť na príslušné orgány členského štátu, v ktorom sa zdržiava, a k tejto žiadosti musí priložiť písomné dôkazy, že spĺňa podmienky stanovené v článkoch 4 a 5 uvedenej smernice. Predovšetkým musí podľa článku 5 ods. 1 písm. a) tejto smernice preukázať, že má stabilné a pravidelné zdroje, ktoré sú postačujúce pre neho a jeho rodinných príslušníkov bez zaťaženia systému sociálnej pomoci tohto členského štátu [rozsudok zo 14. marca 2019, Y. Z. a i. (Podvod pri zlúčení rodiny), C-557/17, EU:C:2019:203, bod 59].

25 V prejednávanej veci je nesporné, že žalobca vo veci samej po nadobudnutí postavenia osoby s dlhodobým pobytom a po tom, čo mu bolo v Rakúsku vydané povolenie na dlhodobý pobyt v EÚ v zmysle článku 8 ods. 2 smernice 2003/109, sa v období od augusta 2013 do augusta 2018 zdržiaval na území Únie iba niekoľko dní v roku. Práve vzhľadom na túto okolnosť predseda vlády Spolkovej krajiny Viedeň usúdil, že ho treba považovať za „neprítomného“ počas tohto obdobia v zmysle článku 9 ods. 1 písm. c) tejto smernice, pričom takáto neprítomnosť má za následok stratu práva dotknutej osoby na postavenie osoby s dlhodobým pobytom, a v dôsledku toho odmietol obnoviť povolenie na pobyt tejto osoby, potvrdzujúce toto postavenie.

26 Je teda potrebné preskúmať podmienky uplatnenia tohto posledného uvedeného ustanovenia a najmä podmienku týkajúcu sa pojmu „neprítomnosť“.

27 V tejto súvislosti podľa článku 9 ods. 1 písm. c) smernice 2003/109 osoba s dlhodobým pobytom stráca právo na postavenie osoby s dlhodobým pobytom v prípade neprítomnosti na území Únie počas obdobia dvanástich po sebe nasledujúcich mesiacov.

28 Keďže toto ustanovenie neobsahuje žiadny odkaz na vnútroštátne právo členských štátov, pojem „neprítomnosť“, ktorý sa v ňom uvádza, treba chápať ako autonómny pojem práva Únie a vykladať na celom jej území jednotne, nezávisle od kvalifikácií používaných v členských štátoch, s prihliadnutím na znenie predmetného ustanovenia, ako aj na ciele, ktoré sleduje právna úprava, ktorej je súčasťou, a na jeho kontext [pozri v tomto zmysle rozsudok z 3. októbra 2019, X (Osoby s dlhodobým pobytom – Stabilné, pravidelné a dostatočné zdroje), C-302/18, EU:C:2019:830, bod 26].

29 Pokiaľ ide v prvom rade o znenie článku 9 ods. 1 písm. c) smernice 2003/109, treba uviesť, že vo veľkom počte jazykových verzií tejto smernice je v tomto ustanovení použitý pojem rovnocenný pojmu „neprítomnosť“. Pojem „neprítomnosť“, ako sa nachádza v uvedenom ustanovení a v súlade s obvyklým významom tohto pojmu v bežnom jazyku, znamená fyzické „nenachádzanie sa“ dotknutej osoby s dlhodobým pobytom na území Únie. Tento pojem teda svedčí v prospech chápania, že akákoľvek fyzická prítomnosť dotknutej osoby na tomto území môže prerušiť takúto neprítomnosť.

30 Je pravda, ako uviedla rakúska vláda na podporu svojho výkladu toho istého ustanovenia, podľa ktorého treba vyžadovať, aby mala dotknutá osoba obvyklý pobyt alebo stredisko svojich záujmov na území Únie, že v znení článku 9 ods. 1 písm. c) smernice 2003/109 v nemeckom a holandskom

jazyku sa namiesto výrazu obsahujúceho slovo „neprítomnosť“ používajú slovesá „aufhalten“ a „verblijven“. Tieto verzie vychádzajú z konceptu pobytu alebo zdržiavania sa na území Únie, a preto by podľa kontextu mohli zahŕňať dlhodobejšiu prítomnosť, než je akokoľvek dlhá fyzická prítomnosť.

31 Takýto rozdiel však na jednej strane nevylučuje, že tieto výrazy by mohli odkazovať aj na obyčajné fyzické nezdržiavanie sa a na druhej strane musí byť v každom prípade relativizovaný, keďže tieto jazykové verzie článku 9 ods. 2 smernice 2003/109 navyše tiež používajú výrazy „Abwesenheit“ a „afwezigheid“, zodpovedajúce pojmu „neprítomnosť“.

32 Pokiaľ ide po druhé o kontext, do ktorého patrí článok 9 ods. 1 písm. c) smernice 2003/109, treba po prvé uviesť, že článok 8 smernice 2003/109 stanovuje, že postavenie osoby s dlhodobým pobytom je trvalé „s výhradou článku 9“ tejto smernice. Vzhľadom na to, že trvalá povaha tohto postavenia je všeobecným pravidlom, tento článok 9 sa má vykladať ako výnimka a v dôsledku toho reštriktívne [pozri analogicky, pokiaľ ide o článok 11 ods. 4 uvedenej smernice, rozsudok z 10. júna 2021, Land Oberösterreich (Pomoc na bývanie), C-94/20, EU:C:2021:477, bod 37]. Táto požiadavka svedčí proti extenzívnemu výkladu uvedeného článku 9, podľa ktorého samotná fyzická prítomnosť osoby s dlhodobým pobytom na území Únie nepostačuje na prerušenie jej neprítomnosti na tomto území.

33 Po druhé z článku 4 smernice 2003/109 okrem iného vyplýva, že ak sa jazykové verzie tejto smernice uvedené v bode 29 tohto rozsudku prikláňajú k požiadavke, aby prítomnosť dotknutej osoby na dotknutom území išla nad rámec samotnej fyzickej prítomnosti a mala určité trvanie alebo určitú stabilitu, výslovne to uvádzajú použitím príslušných výrazov. Článok 4 ods. 1 tejto smernice tak v uvedených verziách používa výrazy zodpovedajúce slovesu „zdržiavať sa“ a spresňuje, že dotknutá osoba sa musí v zmysle tohto ustanovenia oprávnene a nepretržite zdržiavať na území dotknutého členského štátu počas piatich rokov bezprostredne predchádzajúcich podaniu svojej žiadosti, s výhradou období neprítomnosti uznaných podľa článku 4 ods. 3 uvedenej smernice.

34 Takéto spresnenia však nie sú uvedené v článku 9 ods. 1 písm. c) smernice 2003/109, ktorý sa obmedzuje na vymedzenie obdobia neprítomnosti na území Únie, ktoré spôsobuje stratu práva na postavenie osoby s dlhodobým pobytom. Na rozdiel od toho, čo tvrdí rakúska vláda, toto ustanovenie najmä neuvádza, že na to, aby bolo možné prerušiť túto neprítomnosť, musí mať prítomnosť dotknutej osoby na tomto území určité trvanie alebo určitú stabilitu, ako je tá, ktorá zodpovedá skutočnosti, že dotknutá osoba má na uvedenom území obvyklý pobyt alebo stredisko svojich záujmov. Okrem toho na rozdiel od toho, čo tvrdí Komisia, uvedené ustanovenie nestanovuje ani ďalšie podmienky vzťahujúce sa na trvanie alebo povahu tejto prítomnosti, týkajúce sa najmä existencie „skutočného a pravého vzťahu“ k tomu istému územiu, ako je napríklad skutočnosť, že v dotknutom členskom štáte sa nachádzajú rodinní príslušníci alebo majetok dotknutej osoby.

35 Preskúmanie kontextu, do ktorého patrí článok 9 ods. 1 písm. c) smernice 2003/109, teda potvrdzuje výklad, ktorý vyplýva zo znenia tohto ustanovenia.

36 Pokiaľ ide v treťom a poslednom rade o cieľ sledovaný smernicou 2003/109, z jej odôvodnení 2, 4, 6 a 12 po prvé vyplýva, že jej cieľom je zaručiť integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa trvale a oprávnene zdržiavajú v členských štátoch, a na tieto účely práva týchto príslušníkov priblížiť právam občanov Únie, najmä tým, že sa zavedie rovnoprávnosť v prístupe k nim v širokom rozsahu v ekonomickej a sociálnej oblasti [rozsudok zo 14. marca 2019,

Y. Z. a i. (Podvod pri zlúčení rodiny), C-557/17, EU:C:2019:203, bod 63]. Práve na to, aby uvedení štátni príslušníci tretích krajín mohli požívať práva stanovené v tejto smernici, sa im na základe článku 4 ods. 1 tejto smernice priznáva postavenie osoby s dlhodobým pobytom.

37 Takýto cieľ potvrdzuje výklad článku 9 ods. 1 písm. c) smernice 2003/109, podľa ktorého títo štátni príslušníci tretích krajín, ktorí už v dôsledku doby svojho pobytu na území dotknutého členského štátu preukázali svoje zžitie sa s týmto členským štátom, majú v zásade voľnosť, podobne ako občania Únie, pohybovať sa a zdržiavať sa aj počas dlhšieho obdobia mimo územia Únie bez toho, aby to z tohto dôvodu malo za následok stratu postavenia osoby s dlhodobým pobytom, pod podmienkou, že nie sú neprítomní na tomto území počas celého obdobia dvanástich po sebe nasledujúcich mesiacov uvedených v tomto ustanovení.

38 Po druhé z odôvodnenia 10 smernice 2003/109 vyplýva, že normotvorca Únie chcel sledovať cieľ uvedený v bode 36 tohto rozsudku tým, že poskytol dotknutým osobám v rámci procesných pravidiel upravujúcich preskúmanie žiadosti o priznanie tohto postavenia primeranú úroveň právnej istoty. Dôležitosť takto priznaná zásade právnej istoty, pokiaľ ide o nadobudnutie uvedeného postavenia, musí nevyhnutne platiť aj pre jeho stratu, keďže táto strata spôsobuje odpadnutie tohto nadobudnutia, ako to okrem iného potvrdzujú aj prípravné práce na smernici 2003/109, v ktorých bolo zdôraznené, že „postavenie osoby s dlhodobým pobytom musí zaručiť svojmu držiteľovi najvyššiu právnu istotu“, „keďže dôvody odôvodňujúce jeho odňatie [musia byť] taxatívne vymenované a vymedzené“ [*neoficiálny preklad*] (pozri návrh smernice Rady o právnom postavení štátnych príslušníkov tretích krajín, ktoré sú osobami s dlhodobým pobytom [COM(2001) 127 final]).

39 Treba totiž pripomenúť, že zásada právnej istoty, ktorá je súčasťou všeobecných zásad práva Únie, vyžaduje najmä, aby boli právne normy jasné, presné a predvídateľné, pokiaľ ide o ich účinky (rozsudok z 13. februára 2019, Human Operator, C-434/17, EU:C:2019:112, bod 34 a citovaná judikatúra).

40 Výklad článku 9 ods. 1 písm. c) smernice 2003/109 v tom zmysle, že akákoľvek fyzická prítomnosť dotknutej osoby na území Únie môže prerušiť jej neprítomnosť a v dôsledku toho zabrániť strate jej postavenia osoby s dlhodobým pobytom na základe tohto ustanovenia, pritom podmieňuje zachovanie tohto postavenia jasnému, presnému a predvídateľnému kritériu, týkajúcemu sa jednoduchej objektívnej udalosti, v dôsledku čoho je takýto výklad najviac spôsobilý zaručiť dotknutým osobám primeranú úroveň právnej istoty.

41 Po tretie, pokiaľ ide konkrétnejšie o účel článku 9 ods. 1 písm. c) tejto smernice, treba sa domnievať, že toto ustanovenie má zabrániť tomu, aby štátni príslušníci tretích krajín nachádzajúci sa v situácii, keď zachovanie tohto postavenia už vôbec neslúži na dosiahnutie cieľa uvedeného v bode 36 tohto rozsudku, naďalej požívali postavenie osoby s dlhodobým pobytom a s ním spojené práva.

42 V tejto súvislosti Súdny dvor už rozhodol, že pokiaľ ide o článok 16 ods. 4 smernice 2004/38, toto ustanovenie sa týka straty práva na trvalý pobyt občana Únie z dôvodu neprítomnosti v hostiteľskom členskom štáte dlhšej ako dva po sebe nasledujúce roky a že takéto opatrenie je odôvodnené skutočnosťou, že po takejto neprítomnosti je väzba s hostiteľským členským štátom prerušená (rozsudok z 21. júla 2011, Dias, C-325/09, EU:C:2011:498, bod 59 a citovaná judikatúra).

43 Hoci sa smernice 2003/109 a 2004/38 navzájom líšia svojimi predmetmi a cieľmi, nič to nemení na tom, že ako v podstate uviedol aj generálny advokát v bodoch 40 až 43 svojich návrhov, ustanovenia týchto smerníc môžu byť predmetom porovnávacej analýzy a prípadne môžu byť predmetom podobných výkladov, čo je odôvodnené najmä v prípade článku 9 ods. 1 písm. c) smernice 2003/109 a článku 16 ods. 4 smernice 2004/38, ktoré vychádzajú z tej istej logiky.

44 Z toho vyplýva, že bez toho, aby bola dotknutá možnosť upravená v článku 9 ods. 2 smernice 2003/109, odsek 1 písm. c) tohto článku sa v konečnom dôsledku týka straty práva na postavenie osoby s dlhodobým pobytom v situáciách, v ktorých sa väzba, ktorú držiteľ tohto práva predtým udržiaval s územím Únie, prerušila. V súlade s týmto ustanovením je to však tak len v prípade neprítomnosti na tomto území počas obdobia dvanástich po sebe nasledujúcich mesiacov.

45 V dôsledku toho osobitný účel článku 9 ods. 1 písm. c) smernice 2003/109 potvrdzuje taký výklad tohto ustanovenia, podľa ktorého na zabránenie strate práva na postavenie osoby s dlhodobým pobytom stačí, aby dotknutý štátny príslušník s dlhodobým pobytom bol prítomný na území Únie počas obdobia dvanástich po sebe nasledujúcich mesiacov od jeho neprítomnosti aj takým spôsobom, keď takáto prítomnosť nepresahuje niekoľko dní.

46 Situáciu osoby s dlhodobým pobytom, ktorá strávila niekoľko dní v roku na území Únie, a teda nebola prítomná počas obdobia dvanástich po sebe nasledujúcich mesiacov, pritom treba odlišovať od situácie, keď existujú indície, že takáto osoba sa dopustila zneužitia práva. V prejednávanej veci spis, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, neuvádza nič, z čoho by bolo možné dospieť k záveru o existencii takéhoto zneužitia práva.

47 Vzhľadom na všetko, čo bolo uvedené, treba na položené otázky odpovedať tak, že článok 9 ods. 1 písm. c) smernice 2003/109 sa má vykladať v tom zmysle, že akákoľvek fyzická prítomnosť osoby s dlhodobým pobytom na území Únie počas obdobia dvanástich po sebe nasledujúcich mesiacov, aj keď celková doba takejto prítomnosti počas tohto obdobia nepresahuje len niekoľko dní, stačí na to, aby táto osoba nestratila svoje právo na postavenie osoby s dlhodobým pobytom podľa tohto ustanovenia.

O trovách

48 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

Článok 9 ods. 1 písm. c) smernice Rady 2003/109/ES z 25. novembra 2003 o právnom postavení štátnych príslušníkov tretích krajín, ktor[í] sú osobami s dlhodobým pobytom, sa má vykladať v tom zmysle, že akákoľvek fyzická prítomnosť osoby s dlhodobým pobytom na území Únie počas obdobia dvanástich po sebe nasledujúcich mesiacov, aj keď celková doba takejto prítomnosti počas tohto obdobia nepresahuje len niekoľko dní, stačí na to, aby táto osoba nestratila svoje právo na postavenie osoby s dlhodobým pobytom podľa tohto ustanovenia.

Podpisy